

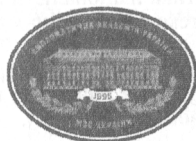
Дипломатична академія України при МЗС України

ПЕРША ТА ДРУГА СВІТОВІ ВІЙНИ В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА

Київ 2014

ДИПЛОМАТИЧНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ ПРИ МЗС УКРАЇНИ

ПЕРША ТА ДРУГА СВІТОВІ ВІЙНИ В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА

УДК 94(100)" 1914/1918 "+94(100)" 1939/1945 "

ББК 63.3(0)53+63.3(0)62

П27

Рецензенти:

Жалоба Ігор Володимирович - доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри дипломатичної та консульської служби

Дипломатичної академії України при МЗС України;

Кірсенко Михайло Володимирович - доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії Національного університету «Києво-Могилянська академія»

П27 **Перша та друга світові війни в історії людства (до 100-річчя Початку Першої і 75-річчя початку Другої світових воєн):** Монографія / Наукова редакція д.і.н. проф. С. С. Трояна. - К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. - 316 с.

ISBN 978-966-8809-82-8

Монографія присвячена 100-річчю початку Першої та 75-літтю початку Другої світових воєн і охоплює широке коло актуальних проблем двох глобальних конфліктів ХХ ст. Вони згруповані в два змістовних блоки. У першому - Перша і Друга світові війни: причини, характер і міжнародні наслідки - предметом Дослідження, зокрема, стали питання «світової політики» Німецької імперії як Предтечі Першої світової війни, політика європейських держав, Японії, США У 1914-1945 рр., вплив глобальних конфліктів на країни і народи Центральної та Східної Європи, підсумки і наслідки Першої світової війни, проблеми військового полону, інтернованих і біженців у результаті глобальних зіткнень. Друга частина - Український вимір Першої і Другої світових воєн - охопила широке коло таких проблем як Україна і «українське питання» в Першій і Другій світових війнах, інформаційні процеси на території України в 1939-1945 рр., ідеологія та практика націоналістичного руху України під час Другої світової війни, а також контекст порозуміння довкола трагічних подій на Волині У 1943 р.

Монографія призначена для фахових істориків, міжнародників, політологів соціологів, учителів і студентів, усіх, хто цікавиться питаннями Першої та Другої світових воєн і міжвоєнного періоду.

УДК 94(100)" 1914/1918"+94(100)" 1939/1945"

ББК 63.3(0)53+63.3(0)62

ISBN 978-966-8809-82-8

© Дипломатична академія України при МЗС України

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА

Так народжувалися глобальні конфлікти: причини і початок
Першої та Другої світових воєн (*Троян С. С.*)..... 3

ПЕРША І ДРУГА СВІТОВІ ВІЙНИ: ПРИЧИНИ, ХАРАКТЕР І МІЖНАРОДНІ НАСЛІДКИ

На шляху до Великої війни: колоніальна політика Німецької
імперії у контексті боротьби за «місце під сонцем» (*Троян С. С.*)... 14

Перша світова війна і її вплив на країни та народи Центральної
і Східної Європи (*Віднянський С. В.*)..... 30

Політика держав Антанти щодо Австро-Угорщини під час Першої
світової війни (*Фісанов В. П.*)..... 40

Револьюційні зсуви і геополітичні зміни під впливом Першої
світової війни (*Троян С. С.*)..... 50

Підсумки та наслідки Першої світової війни (*Сич О. І.*)..... 65

Від Веймарської республіки до нацистського режиму: Німеччина
на шляху до Другої світової війни (*Давлетов О. Р.*)..... 81

Каудильйо Франко і зовнішня політика Іспанії під час Другої
світової війни (*Іааницька О. П.*)..... 92

«Велике протистояння» на Тихому океані та дипломатія Японії
1939-1941 рр.: крах амбівалентної політики (*Пронь С. В.*)..... 120

Проблема військового полону у світових війнах ХХ століття:
компаративний аналіз (*Потильчак О. В.*)..... 131

УКРАЇНСЬКИЙ ВИМІР ПЕРШОЇ І ДРУГОЇ СВІТОВИХ ВОЄН

Україна та «українське питання» в роки Першої світової війни:
австрійська точка зору (*Попик С. Д.*)..... 149

Україна в Другій світовій війні: проблемні питання теорії, методології й суспільних рефлексій (<i>Лисенко О. Є.</i>).....	183
Біженці Першої світової війни: український вимір (<i>Жванко Л. М.</i>).....	190
Полонені та інтерновані вояки-українці в Австро-Угорщині та Німеччині під час Першої світової війни (<i>Срібняк І. В.</i>).....	206
Вплив Першої світової війни на еміграцію з Західної України (<i>Качараба С. П.</i>).....	213
Російська Православна Церква в Україні в умовах краху Російської імперії на завершальному етапі Першої світової війни (<i>Киридон А. М.</i>).....	226
Інформаційні процеси на території України під час Другої світової війни (<i>Салата О. О.</i>).....	238
Ідеологія та практика націоналістичного руху України під час Другої світової війни: ретроспектива і уроки (<i>Головко М. Л.</i>).....	256
Волинь, 1943: між історією та пам'яттю (<i>Киридон А. М.</i>).....	290

Наукове видання

ПЕРША ТА ДРУГА СВІТОВІ ВІЙНИ В ІСТОРІЇ ЛЮДСТВА

Монографія

Відповідальна за випуск *Л. Гаркавенко*
Редактори: *В. Мілевська, О. Діденко*
Комп'ютерне верстання
та виготовлення оригінал-макета *Д. Ярошенка*

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 18,37.

Тираж 100 пр. Зам. № 096

ДП «НВЦ «Пріоритети»
01014, м. Київ, вул. Командарма Каменева, 8, корп. 6
тел./факс: 254-51-51

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК №3862 від 18.08.2010